

I STUDENTI MOHOU BÝT NEVIDITELNÍ...

Jsou neviditelní pro finanční sektor a na problémy jsou často sami: tato situace se týká i studentů. Psycholožka Mgr. Kateřina Brikciová z terapeutické společnosti Dirivitu představuje psychologické důsledky neviditelnosti a radí, jak tuto psychicky náročnou situaci zvládnout.

Psycholožka Mgr. Kateřina Brikciová z terapeutické společnosti Dirivitu

„Neviditelnost není superschopnost,“ oznamuje webová stránka projektu „Neviditelní“. Psycholožky Mgr. Kateřiny Brikciové se ptáme, jak by tedy onu neviditelnost popsala. Říká, že mezi neviditelnými jsou mnohé skupiny lidí, avšak spojuje je negativní dopad na jejich život – jsou neviditelní pro finanční sektor. Neumí jednat s úřady, nevědí, na koho se obrátit, šetřit mohou omezeně nebo vůbec. To je situace, ve které se ocitlo už 1,3 milionu obyvatel naší země. Tito lidé nemají bankovní historii, nedosáhnou na půjčky nebo nevědí, jak šetřit – a to má rozsáhlé a negativní důsledky na jejich život. Takže být neviditelný pro finanční sektor je tak spíše problémem než superschopností.

13 skupin lidí, které sužuje ekonomická situace

A jaké jsou zasažené skupiny neviditelných? Z rozsáhlé analýzy, kterou pro projekt Neviditelní zajistilo Centrum ekonomických a tržních analýz, CETA, vyšlo, že se u nás nachází 13 skupin lidí, které jejich ekonomická situace sužuje natolik, že se stali neviditelnými. Patří mezi ně například samoživitelé, zkušení, ale nezaměstnaní, jedinci pracující

ve stínové ekonomice, mladé rodiny a také studenti.

A jací tedy jsou oni neviditelní studenti? „Většinou se jedná o studenty vysokých škol, v menším měřítku se ale problém dotýká i plnoletých středoškoláků a učňů. Tito mladí lidé mají velmi malou nebo žádnou podporu ze strany rodičů. Během studií tak musí věnovat svůj čas vydělávání peněz. Často jsou také zaměstnaní hledáním levnějších variant věcí potřebných pro život, jako je jídlo, školní pomůcky nebo oblečení. Volný čas v podstatě nemají a to se samozřejmě promítá do jejich životní spokojenosti,“ vysvětluje Mgr. Kateřina Brikciová.

Má záprah studentů vliv na úspěšnost jejich studií?

„Nelze jednoznačně říci, že ti studenti mají horší studijní

Neviditelného studenta v projektu znázorňuje Ondra, jehož příběh vychází z výpovědi skutečných studentů

výsledky než ti, které podporuje rodina. Samozřejmě se nezřídka stává, že studenti takový tlak v začátku svého

dospělého života neunesou a studium ukončí, na druhou stranu ale mají velkou motivaci školu dokončit a víc se poprat se zkouškami. Rozhodně není pravidlem, že studiem takzvaně prolezou s odřenýma ušima,“ dodává psycholožka.

Vliv na jejich psychiku je však markantní – i pro studenty, kteří si vydělávat nemusejí. Přechod na novou školu, náročné zkoušky a čerstvě získaná zodpovědnost jsou stresující. Když se pak přidá tlak ve formě zajištění financí, nedostatku volného času a z něj plynoucí přetrhání kontaktů s přáteli, stává se ze studijních let velmi náročná disciplína.

Dá se nějakým způsobem tento pomyslný běh přes překážky za vysněnou kariérou studentům ulehčit? Mgr. Kateřina Brikciová míní, že právě snaha ulehčit život neviditelných byla důvodem, proč se spotřebitelské fórum CETA a Provident Financial rozhodly projekt Neviditelní realizovat.

Příběh neviditelné mladé rodiny vypráví Karel, jehož výpověď vychází z rozhovorů se skutečnými mladými rodinami

Mladí rodiče často nemají čas na rozvíjení svých dětí. Nejednou se tak stane, že vychovávají další generaci neviditelných

Pandemie onemocnění covid-19 zhoršila situaci mnoha studentů
foto: William Fortunato, Pexels

Díky jejich spolupráci vznikly tipy, jak můžou soukromý sektor, stát, ale i sami neviditelní problém řešit.

Co tedy mohou udělat neviditelní studenti?

V první řadě je vhodné udělat vše pro udržení motivace a sebedůvěry, které jsou potřeba pro dokončení studia. Kromě četných kurzů, z nichž mnohé jsou zadarmo nebo za malý poplatek, pomohou také studentští či kariérní poradci, kteří na vysokých školách působí.

Střední i vysoké školy pro své studenty taktéž mívají psychologickou poradnu. Ačkoliv se to může zdát nemožné, měli by si tito studenti udělat volno.

Neviditelní studenti, aby měli na jídlo, školní pomůcky nebo oblečení, musejí proto věnovat svůj čas vydělávání peněz...

Odpocínek je potřeba jak pro dlouhodobě efektivní práci, tak pro psychickou pohodu, říká psycholožka s tím, že pocit

šťěstí navíc nekoreluje s výší konta – v případě, že máte na základní životní potřeby. Lze tak objevovat věci, které dělají radost, i když moc nestojí.

Ovšem z výzkumů vyplývá, že se i zvyšuje počet případů, kdy rodiče zaplatí dětem soukromou školu a násled-

ně ztratí práci. Naskytá se otázka, jak dále udržet dítě na škole. „To je otázka spíše na odborníky v ekonomii či ve finančních službách. Každopádně bych doporučila zažádat o sociální stipendia. Studenti se mohou zapojit do soutěží či grantových výzev, které jim studium mohou pomoci zafinancovat. Česká republika má oproti mnoha jiným státům výhodu, že mnoho kvalitních vysokých škol je veřejných, takže potenciální možností je také přestup studenta na jednu z nich,“ říká psycholožka.

Mnozí neviditelní studenti mají větší motivaci studium dokončit než jejich spolužáci
foto: Andrea Piacquadio, Pexels

Studenti dostudují a založí si rodinu... a opět se stávají neviditelnými! Co s tím?

„Ano, mladé rodiny jsou další skupinou neviditelných. Jedná se o skupinu mladých lidí, kteří založili rodinu hned po střední škole nebo během studií. Na roli rodičů však nejsou připraveni, protože ji často ani neplánovali. Jedná se přibližně o 10 tisíc mladých Čechů. Radím jim, že by si tito partneři měli povídat, smát se, sdílet společné zážitky, být spolu beze slov. Společně mohou lépe snášet stres a starosti,“ radí v závěru psycholožka Mgr. Kateřina Brikciová.

Eva ROKYTOVÁ